

НАРОДНЕ РІЗЬБАРСТВО

Стаття М. Павленка. Фот. Сталинського

Вивчення українського народного мистецтва тільки не починається. Дерев'яне ж різьбярство на Україні досі ще зовсім не досліджена галузь. А разом з тим різьбярство по дереву на Україні серед інших галузей народної творчості є одно з найбільш улюблених і розповсюджених.

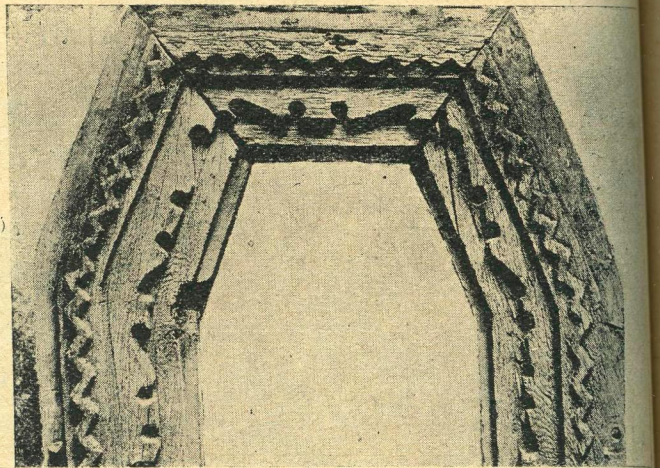
Важко сказати напевне, коли саме дерев'яне різьбярство почало вживатися на Україні, але можна думати, що початки його припадають на дуже глибоку давнину. Першими проявами мистецької творчості людини на самому світанку її існування, можливо, було різьбярство. Беручи свої початки з давніх часів, різьбярство по дереву на Україні незмінно йшло з життям народу до наших днів, існує ще й зараз, поволі заміраючи під впливом нових сучасних обставин.

Примінення своє різьбярство по дереву на Україні знайшло в архітектурі, як церковній, так і цивільній, в речах господарського вжитку, речах побуту то-що.

Не пишна, не грандіозна, але спокійна і затишна архітектура українського народу дала дерев'яному різьбярству таке ж скромне місце.

Стара церковна будівля на Україні занадто проста зовні, має різьбу лише на одвірках, що проходить ритмічною смужкою, написами і т. д.

Не більше, коли коли ще не менше, стара українська дерев'яна церква має різьблених оздоб і з середини.

Старі різьблені одвірки

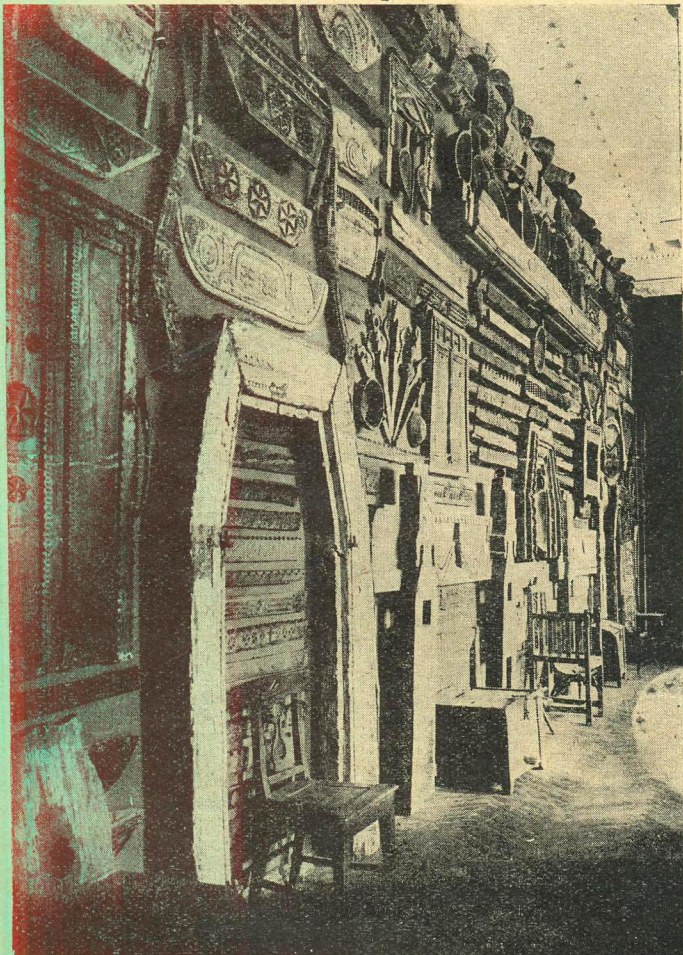
В хатньому будівництві на Україні вживається дерев'яна різьба для оздоби також дуже вміру. В хаті зуміли надзвичайно влучно зв'язати ці різьблені прикраси з цілою архітектурою і безсумнівно, що примінення різьби десь іде в інших місцях, як церкви так і хати, було б зайвим. Липова платвина попід стріхою хати з причілкового боку, різьблена простим ритмічним орнаментом, іноді різьблені сандрики вікон, дуже рідко віконниці, іноді сошки ганку, або піддашшя та карнизи їх—це й усі зовнішня оздоба різьбярством української хати. Головний липовий сволок хат, особливо старовинних, оздоблений ритмованою різьбою з різними хрестами та сонцями посередині, служить єдиною різьбленою прикрасою хатньої архітектури з середини. Різьблені частини ви знайдете і на інших дерев'яних будівлях, приміром:—на вітряках, коморах, брамах, тойгурах, то-що.

Різьбу тут розраховано на те, щоб її можна було розглянути на відповідному віддаленні і тому характер такого різьбярства виразніший, декоративний. Дрібної різьби в таких випадках не вживають.

Цілком інший характер має різьбярство, що оздоблює різні речі господарського вжитку, речі побуту, меблі і т. інш. Коли в архітектурі можна бачити різьблені речі, що будуть мати лише декоративне призначення, приміром різні коньки на хатах, брамах, то-що, то тут на речах побутового вжитку різьбярство є лише засіб оздобити, прикрасити поверхню речі, речі, що служать далеко не декоративним призначенням. Але разом з цим різьба, оздоба будь-якої речі утилітарного вжитку, як і різьба в будівництві на Україні, чудово, бездоганно сполучена з самою річчю, з її формою, призначенням і т. д. Дуже нескладні меблі селянського вжитку на Україні мають також іноді оздобу різьбярством, але завжди і скрізь у міру. Мисник, різні полиці та кронштейни до них, скрині, особливо в старовину, любив нарізати прикрашати різьбярством, це ще й зараз дуже розповсюджене в гуцулів. Улюбленим місцем для різьби є полицка для образів на покуті, так звана божничка, що майже завжди й скрізь прикрашується або звичайною ритмічно-геометричною різьбою, або цілою низкою виображень різних сонць, хрестів, дерев, а іноді й цілих архітектурних споруджень. Тут же трапляється часом підвішаний штучно зроблений з дерева голубок.

На речах хатнього вжитку різьблену оздобу ви побачите майже всюди. Рубель, днище до грєбля, грєбінь і т. д.,—це речі, що майже неодмінно будуть різьблені. Різні ковші, ложки, тарілки, солонички і т. д. також оздоблюються різьбярством.

Але найулюбленишим місцем дерев'яного різьбярства на Україні є речі, так би мовити вжитку чумацького. Сюди ми застосовуємо різні різьблені вози, сани, ярма і т. інш. Особливо

Збірка українського різьбленого дерева. Всеукраїнський історичний музей ім. Шевченка в Києві

Різьблений посуд з дерева

багато різьблені були чумацькі вози. Чумак вирізував іноді на своїх возах навіть спідсподу, щоб у далекій дорозі відпочиваючи під возом, очі теж могли відпочити на спокійнім ритмічнім різьбленім орнаменті.

Вози й сани свої наріз і зараз іще любить прикрашати різьбярством, особливо задки та передки.

З особливою любов'ю господар робить різні нарізування на ярмах, що звуться в народі „мережаними“, на притиках до рем, люшнях і т. ж. Характер орнаменту на всіх цих речах здебільшого геометричний.

Це почасти можна пояснювати технічними умовами при виконанні самого вирізування.

Мотиви, що без кінця відмінюються, носять на собі сліди пережитку дуже давніх часів.

Так ми майже всюди побачимо давній культовий символічний знак сонця, хреста й т. інш.

Знаки ці особливо виразно можна простежити в різних профільних виображеннях коньків, а також на сволоках, божничках, одвірках і т. д.

Протягом довгого свого життя народне різьбярство відбило в своїх формах усі ті зміни й стилі, що відбивались у мистецтві в різні доби історії.

Характер і засіб різьбярства на Україні був завжди засобом поглибленого вирізування.

Орнамент виступаючий, так поширений у Росії, особливо в архітектурі, на Україні явище дуже рідке і то скоріше запозичене.

Не складне народне різьбярство на Україні, а тому воно й вимагає такого простого струменту.

Звичайне долото, ніж або цинталь, — ось ті приладдя, що на їхню допомогу роблять селяне найпоширеніше своє геометричне вирізування.

Коли сюди додати ще ложчасте долото, що ним роблять дуже поширене також ложчасте вирізування, оце й буде весь струмент, вживаний народом для свого різьбярства.

Струмент цей, зрозуміло, здебільшого місцевого ковальського виробу і тільки останніми часами на село прокладають собі шлях ці речі виробу фабричного, привозного.

Оскільки різьбярство на Україні здебільшого є лише оздоба певної речі, то й оздоба дерева залежала від самої речі, а через те й не можна з певністю сказати про улюблену якусь породу дерева в народнім різьбярстві на Україні.

Хто ж нарешті, займався дерев'яним різьбярством на Україні?

Та ніхто ж інший, як сам селянин-грецькій.

* * *

Повно, серце, безмежних прагнень! —
Покохав я вогонь і юрбу!..
Чи везти-ж, чи везти стародавню
Наших дум і традицій гарбу!?

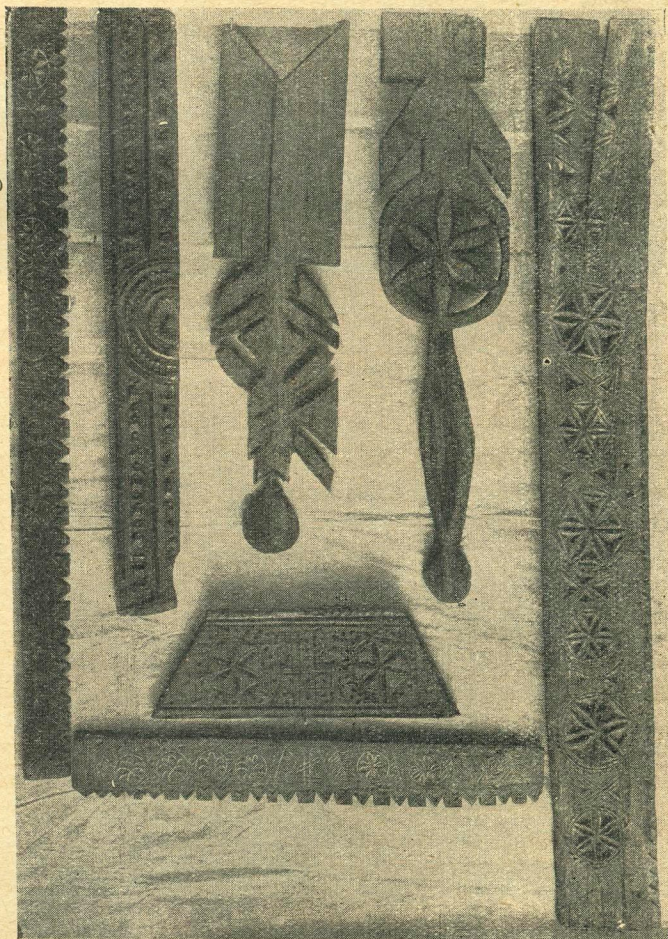
Ну, до чого ці жалі і крики!?
Буде грати нікчемний фарс!..
Над небаченим, сонячним віком
Не Монтень і не Шпенглер, а Маркс!
Харків 1927 р. Олекса Влизько

Він як умів робив здебільшого сам потрібну для себе річ, він же по своєму й оздоблював її.

Але різьбярством займалися й так би мовити фахівці-різьбярі, що виробляли різьблені речі на продаж і часом розвозили свої вироби по ярмарках.

Тоді виробництвом різьблених речей займалося багато людей в якомусь селі чи місті, коли це село чи місто лежало біля великого чумацького шляху, що сприяв збуту цих виробів. Під впливом різних умов, як ми вже згадували вище, зараз деревляне різьбярство поволи занепадає, поступаючись часом перед очима дуже низької художньої вартости.

Небезпека цілковитого зникнення зразків старого різьбленого дерева давно вже повстала перед збирачами пам'яток українського народного мистецтва і завдяки їх заходам ми зараз маємо вже досить численні збірки різьбленого дерева в наших музеях.

Різьблені речі з дерева

ТЕАТР „БЕРЕЗІЛЬ“ ЗАКІНЧИВ СЕЗОН

Нар. артист **Лесь Курбас**—
мистецький керівник „Березоля“

В. Чистякова в ролі Лі-ті-фу
—оперета „Мікадо“

Н. Ужвій в ролі Седі
—„Седі“

В. Меллер—художник театру
„Березіль“

Н. Титаренко в ролі Юм-юм
—оперета „Мікадо“

В. Сердюк в ролі матроса
—„Седі“

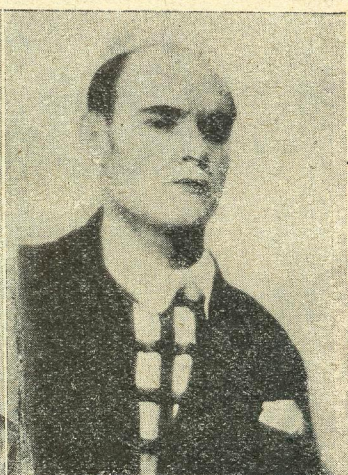
Бабіївна в ролі Міс Девідсон
—„Седі“

Мар'яненко в ролі графа
Потоцького —„Сава Чалий“

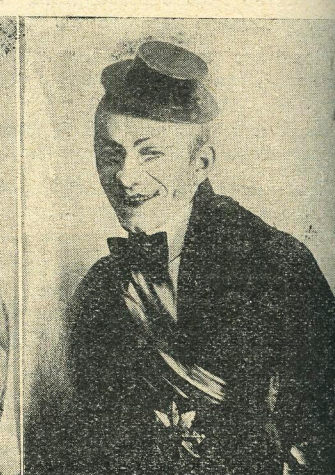
Балабан в ролі агента розшуку
—„Шпана“

Шагайда в ролі замзава
—„Шпана“

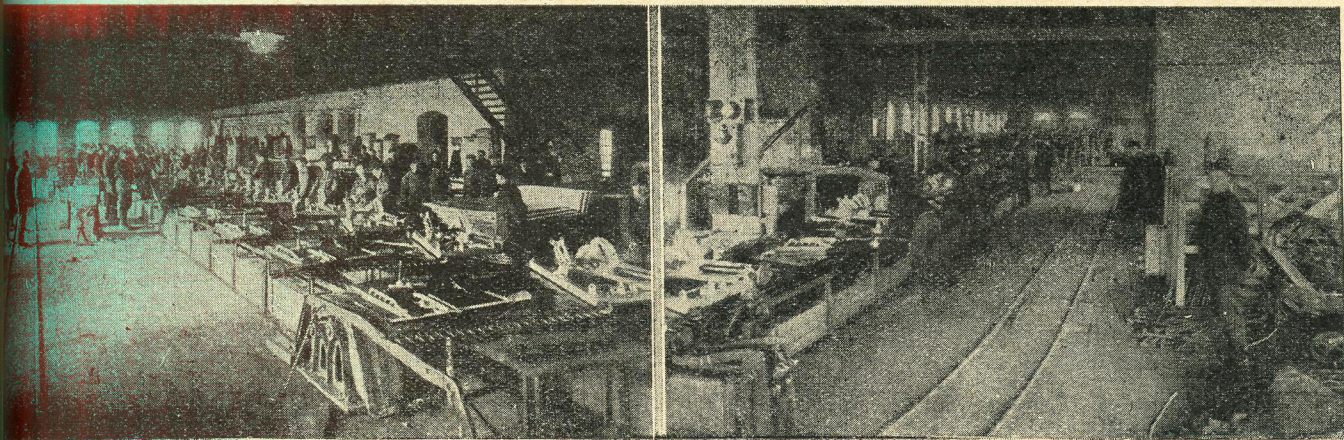

М. Крушельницький в ролі
Горна —„Седі“

О. Гірняк в ролі Пу-ба
—оперета „Мікадо“

КОНВЕЄР НА ЗАВОДІ „КОМУНАР“

Конвеєр, що дозволяє механізувати збірку машин - лобогрійок на заводі с.-г. машин „Комунар“ на Запоріжжі. Конвеєр введено замість ручного способу збірки; це значно здешевлює процес виробництва та прискорює вихід машин

СКУЛЬПТОР ІВАН СЕВЕРА

Склад професури Київського Художнього Інституту—школи, що чим раз зростає, цього року поповнився цілою низкою нових молодих викладачів. Серед них до інституту приїхав зза кордону скульптор Іван Севера.

Іван Севера народився в Галичині на Яворівщині р. 1891. Освіту здобував у Львові в Державній школі скульптури, потім студіював скульптуру в Ленінградській Академії Мистецтв, далі—в майстерській школі Празької академії, в Парижі і нарешті закінчив Королівську академію мистецтв у Римі.

Іван Севера недавно повернувся на Радянську

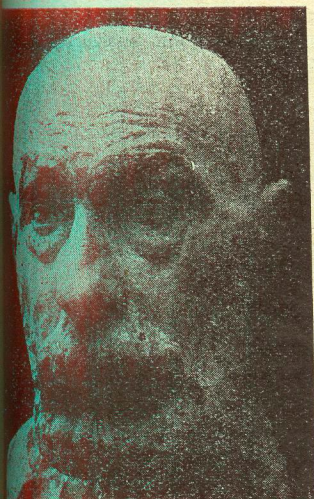
Україну і
зараз ви-
кладає на

скульптурнім факультеті Київського Художнього Інституту.

Здобувши свою мистецьку освіту в цілій низці визначних мистецьких шкіл, Іван Севера вийшов незвичайно многогранним скульптором, що як викладач зуміє передати нашій молоді всі надбання найвизначніших митців у галузі скульптури.

Крім цього як добрий майстер він віллє свіжі сили не тільки в молодий ще скульптурний факультет Київського Художнього Інституту, а й у всю нашу скульптуру загалом.

На наших фотографіях подаємо репродукції з деяких праць художника.

Філософ

Скульптор Іван Севера

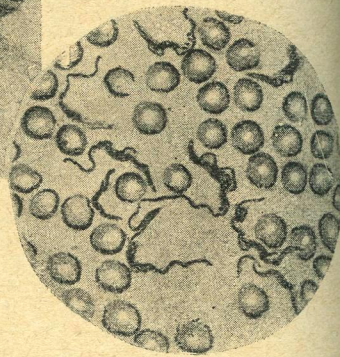
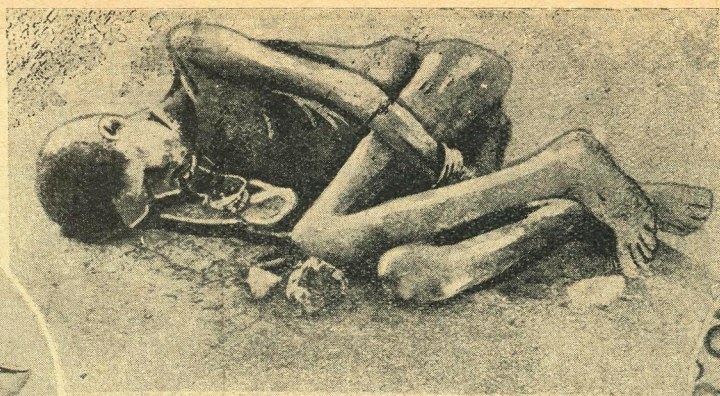
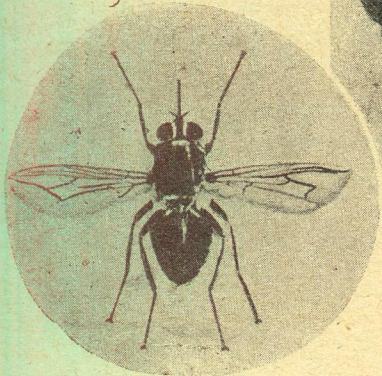
Робітник

Погруддя музики

СОННА

ХОРОБА

Прикінцева стадія хвороби. Ліворуч—муха „гლოსина“ що переносить „трипанозоми“—бактерії сонної хвороби; праворуч—„трипанозоми“ збільшені в 1000 разів.

Очевидно сонна хвороба—цей кат Середньої Африки—існувала й виконувала свою страшну роботу вже протягом цілих століть. Але перші певні відомості, що в них можна було пізнати безперечні симптоми сонної хвороби з'явилися тільки на початку XIX сторіччя.

Нині хвороба ця міцно вкорінилася по різних місцевостях Центральної Африки, де вона спустошила, обезлюдила і зробила зовсім неможливими для існування людности цілі області. Майже завжди пошесті цієї хвороби виникають близько річок та озер. Як правило, побіля них живе й плодиться страшний переносець пошести—муха сонної хвороби „гლოსина“.

Така муха, вкусивши людину, залишає в крові останньої мікроорганізми зародки „трипанозоми“ і цим передає пошесть. Ці зародки негайно ж починають неймовірно швидко розмножуватись і вже через 14 днів здебільшого наступають перші ознаки хвороби. Людині починає страшенно боліти голова, далі трясє пропасниця й болить усе тіло. Так, як малярія. Часто—густо ознаки початкового захворювання сонною хворобою і малярією до того подібні, що легко сплутати їх і часто сонну хворобу вважають за малярію.

Здебільшого через кілька тижнів, а часом і через кілька місяців з'являються характерні ознаки, що їх уже не має малярія—напр. опух головним чином потилиці. Опух цей вже свідчить про загальний, тяжкий стан, увесь бо організм людини вже опанувала сонна хвороба.

Третя й остання стадія хвороби характеризується тим, що трипанозоми потрапляють до головного й спинного мозку.

Внаслідок цього настає той особливий симптом, що власне й дав назву хворобі—невпинне, непереможне бажання спати й спати: таке дуже, що хворого не можна навіть розбудити, коли він засипає під час їжі.

Хвороба ця тягнеться місяці а то й роки, доки смерть не визволить нещасну людину від страждань. Але загалом вона не триває довго, надто ж у європейців.

Вже остаточно доведено, що тільки деякі породи глосини переносять пошесть. У мух цих пород, в кишково-заводяться трипанозоми; вони протягом 2-3

тижнів досягають і потім проходять до слинних залоз мухи, а звідти вже, за першого вкусу, у кров людини.

Муха ця залишається пошесною (заразною) на увесь свій вік, тоб-то на кілька років.

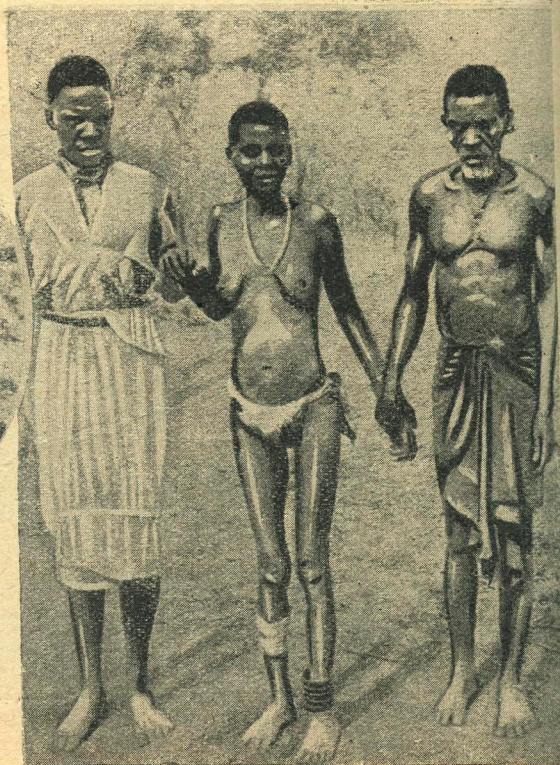
Кожні 2-3 тижні муха плодить одного гробачка, що через місяць стає мухою і звичайно заразною.

Тільки швидким розмноженням у зв'язку з довговічністю мухи можна пояснити надзвичайне розповсюдження хвороби.

Засобів, що вбивали б одразу ці мікроби, знали багато, але вони дуже шкідливі для людини й тому їх не можна було вживати. Проте, кілька років тому в Німеччині винайшли ліки, що спершу було названо „Байер 205“, а потім „Германін“. Спершу ліки було успішно випробувано в лікарні для тропічних захворювань у Лондоні та Берліні, а потім це випробування проводила велика спеціальна експедиція до Центральної Африки. Особливо гарні наслідки дає лікування „Германіном“ за першого періоду хвороби, коли трипанозомів хоч і дуже вже багато в крові, але вони не зробили ще свого страшного діла—не пошкодили внутрішніх органів, головним чином мозку, залоз та нервової системи.

Нині продовжуються досліді й вивчення з метою найти ще досконаліший засіб лікування.

Однак це не применшує значіння „Германіну“, що про нього відомий біолог Юліян Хюкслей сказав, що „ці ліки для союзників у фінансовому розумінні матимуть очевидячки значно більшу вагу, а ніж усі ті репараційні суми, що їх спочатку вимагали союзники“.

Хорий на початку лікування. Праворуч — той самий хорий після трьох впорскувань „Германіну“

ЛИСТИ В ПРОСТІР

Нарис Белли Берг

Іноді буває, що й нам доводиться по 2 місяці чекати на відповідь, лаючи пошту та адресата і нарешті одержуємо повідомлення, що нашого листа не приставлено на адресу (бо її не було).

„Дивна пригода“, гадаємо з до-

„Дорогі, з новим роком, з новим щастям!

Вчора в Павла зустрічали новий рік.

Було дуже весело...

Звичайно, — похмілля ще з голови не вилетіло.

Інші диваки велими турбуються, не одержавши відповіді на листа: „Вже третю листівку тобі пишу, як у бездонну бочку..."

Не дивно, коли вони так само були адресовані.

Три однакові зелені конверти, а на них написано одною і тою самою рукою та відражені всі в один день: „Харків, Чоботарська вул. № 7 і... більше нічого.

Цікаві для психоаналізи люде, що пишуть такі листи.

Часто лихої долі зазнають єврейські та хінські листи.

Руські букви, виведені якось квадратно, з правого боку на лівий, або тушем згори вниз, не прочитає не тільки листоноша, а й сам професор археолог.

Тут уже грає роллю не розсіяність чи неуважність, як у листах без адресів або з неповними й неточними адресами, а здебільшого малописьменність та звичка вживати письма „по своєму“.

Адже ж відомо, що по єврейському пишуть з права в ліво, а по хінському крім того ще згори вниз. Отже засвоївши окремі знаки хінець чи єврей і нанизує їх в рядки, що найбільш відповідають його смакові та давнішим звичкам. А пошті від цього тільки зайва морока.

Цікаво теж простежити за листами, що приходять до міста з провінції.

Частенько між ними трапляються листи, де не зазначено ні вулиці, ні будинку.

Тут безперечно маємо діло з міренням міста на сільський аршин: адже ж у селі листоноша й без „вулиці“ легко знаходить кожного адресата, так чому ж цього не може зробити міський листоноша?

Бувають конверти з фантастичними адресами від установ з їхнім штампом.

Наприклад, одна досить велика установа посилав листа на адресу: Палац праці № 0.

Чи не уявляєте ви собі при цім моголеньку експедиторшу, що одною рукою пише адреси на листах, а другою держить біля вуха телефонну трубку і кокетливо всміхається?

Як каже поштова контора—„На схорону за невказівкою повної адреси“

В адресі маленька неточність: не зазначено, кому посилається листа

Омськ аж із Сибіру на Україну перенесено — виходить невеличка географ. помилка

Характерний лист з провінції: ні вулиці, ні будинку, де живе адресат не вказано

„Яка нечувана неуважність“, скажуть інші. Вони, звичайно, не знають, що з поштових скриньок у самім Харкові щодня виймають 12-15 листів без адрес, а за рік цього буде... 500 листів у простір. А скільки „німих“ листів кидають що дня поштові скриньки республіки?

І лежать вони, ці листи, даремно й випадково на головних поштах, чекаючи роками свого автодафе, даремно чекатимуть ті, що писали їх своїм матерям і братам про брак грошей, крадіжки.

„Надішли, коли можеш, хоч десять карбованців, доки ми викрутимось“...

Як довго чекатимуть вони на гроші?

„Ось я залишилася без грошей і без паперу та ще в дорозі. Послухала б тебе, поклала б у кошик, все було б добре... та проте факт той, що це справжній жах“.

Добре, що про цей „жахливий факт“

якоби що мати нічого не знає. „Саші краще, але йому ще важко говорити та їсть, неначе вовк... іноді йому уявляється, що він цар...“ Коли довго слухати такі думки,—не тільки адреси забудеш писати...

А матері й жінки сидять стурбовані в дальніх закутках і місяцями чекають неначе свята на дорогий лист про недалекий приїзд...

„Милий сам не їде і листа не шле“.

„Дорога матусю, на превеликий жаль, не зможу приїхати на великдень...“

„Ганно, я пишу тобі остаточно: наша війна скінчилася... знайди собі, Ганно, гарного чоловіка і живи по людському, як ти бажала. Адже ти ще молода... Дочку безумовно люблю і за неї дбатиму“ Олександр“.

А з боку дописано олівцем: „не приїжджай!“. Листівка на 5 рядків і без адреси. Як же ж здивується „Олександр“, коли тижнів через два нагряне до нього „Ганна“ разом з „безумовно коханою дочкою“ і скільки громів посиплеться після цього на зовсім невинну пошту! Листи „в простір“ пишуть не тільки зворушені люди. Дуже багато безадресних листів буває під новий рік:

це лист, що написаний на зовсім невинну пошту! Листи „в простір“ пишуть не тільки зворушені люди. Дуже багато безадресних листів буває під новий рік:

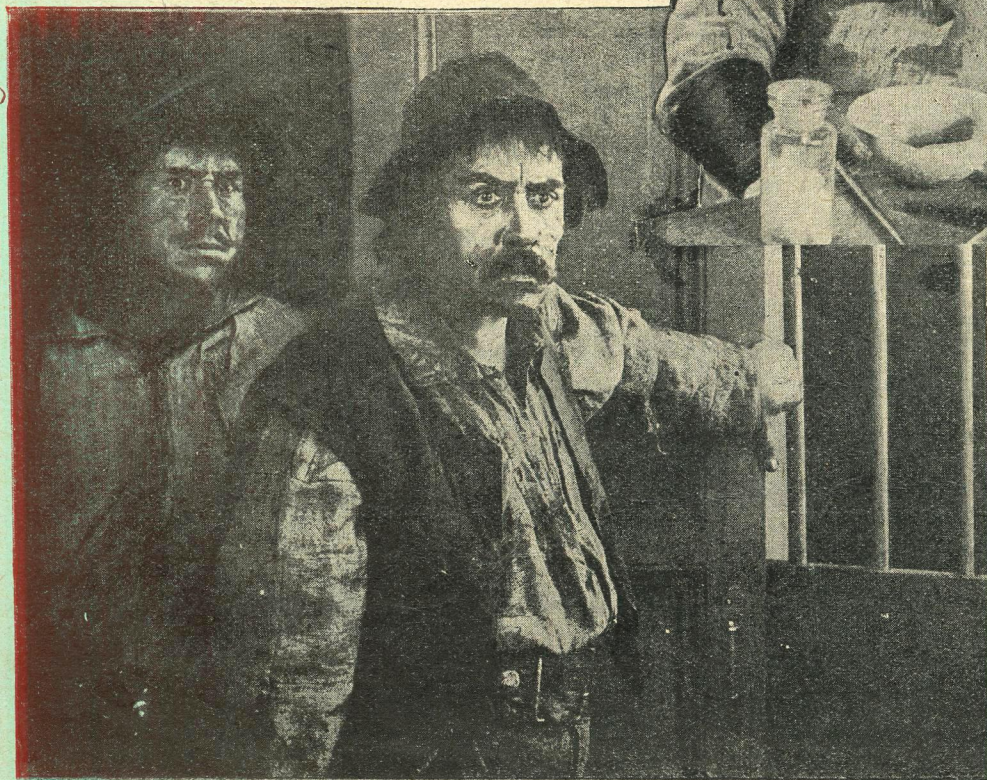
БОРИСЛАВ СМІЄТЬСЯ

В середині травня на Одеській кіно-фабриці ВУФКУ буде закінчено новий фільм «Борислав сміється» за відомою повістю Івана Франка, сценарій Нечеса П., режисер Рона, художник Кричевський.

„Борислав сміється“ буде одним із фільмів, намічених ВУФКУ до випуску під назвою „Класик на екрані“. З цієї серії ВУФКУ вже випустило „Миколу Джерю“, „Сорочинський ярмарок“ і закінчує тепер „Черевики“. В картині „Борислав сміється“ змальовано життя і боротьбу за свої права бориславського робітництва 70-х років.

Борислав — велике місто в Галичині, де з'осереджено нафтову промисловість. І досі тут робітництво псневолене, працює в копальнях нафтових та воскових. Раніш ці ко-

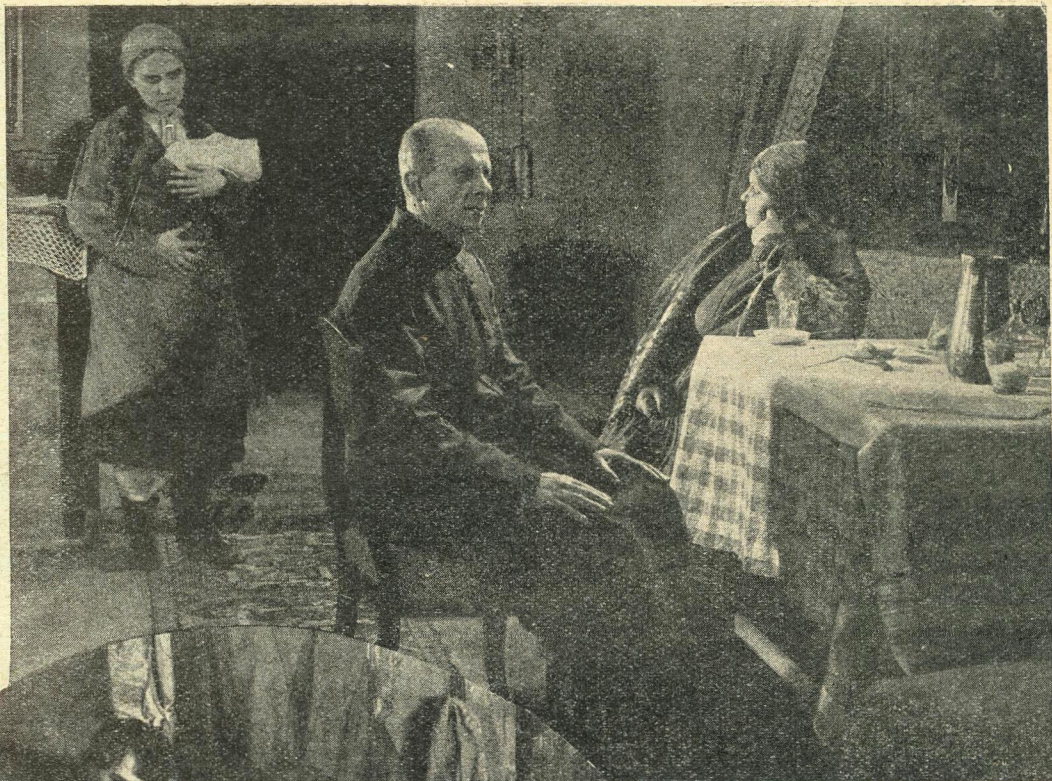
пальні належали Австро-Угорщині, тепер їх прибрала до своїх рук Польща.

Основний сюжет фільму такий: копальні експлуатують дві родини багатіїв Гамершляг і Гольдкремер, що постійно конкурують. Вони намагаються зискують робітників на нафтових і воскових копальнях. Віденський інженер винаходить засіб, як земляний віск переробляти, щоб він як і став подібний до бджоляного. Свій секрет винахідник продав агенту власника копалень у Бориславі. Агент другого власника копалень підмовляє учня винахідника, щоб той викрав секрет винахідника і продав. Учень по-

дуться і приїздить до Борислава, де будує фабрику.

Робітництво, що працює на копальнях, ще несвідоме, але серед нього поступово зароджуються ідеї об'єднання, організації.

У робітників є братство, що таємно збирається і об'єднує внутрішні робітничі справи. З'являється робітник Бенедьо (артист Шумський) і починає доводити, що ці збори нічого не дадуть, а що робітникам треба організувати касу взаємодопомоги. Робітники погоджуються з цим і закладають таку касу. Одночасно два братчики з організації роблять експропріацію, забирають 3000 карб. і приносять їх до каси. Робітники оголошують

Барбе та інші. На Одеській кінофабриці для картини спеціально збудовано бориславські нафтові копальні, де й відбувається дія.

Деякі моменти знято на окремих підприємствах.

Фільм матиме особливу вагу ще й тим що він незвичайно об'єктивно відтворить лихоліття бориславського пролетаріату 70-их років минулого віку.

страйк, що проходить спочатку організовано, а далі провалюється, бо капіталісти викрадають касу в робітників. Стан робітників скрутний. Братчики вирішують запалити Борислав, але Бенедьо не погоджується з цим. Проте робітники здійснюють своє рішення і палять Борислав. Все закінчується розгромом робітників.

У картині заняті актори: Остапчевський, Мадівська, Рамі-Шор, Загорський, Ляров, Кучинський,

ДИТЯЧИЙ САНATORІЙ

(Селище „Ясна Поляна“)

На високім місці, оточенім фруктовим садом, стоїть 2-х поверховий будинок дитячого санаторія. Ще тільки підходиш до брами, а вже чуєш дзвінки голоси дітей, що бавляться на пісчанім майдані біля будинку. Дітей робітників і службовців у віці від 3 до 15 років, схильних до занедажування на сухоти, надсилають до санаторія і вони протягом 6—8 тижнів проходять пильний санаторний режим, курс лікування.

Трудовий день починається о 7 год. ранку: всі діти встають, самі одягаються, стелять ліжка, миються та йдуть до їдальні снідати, причім чергові, призначені зі стар-

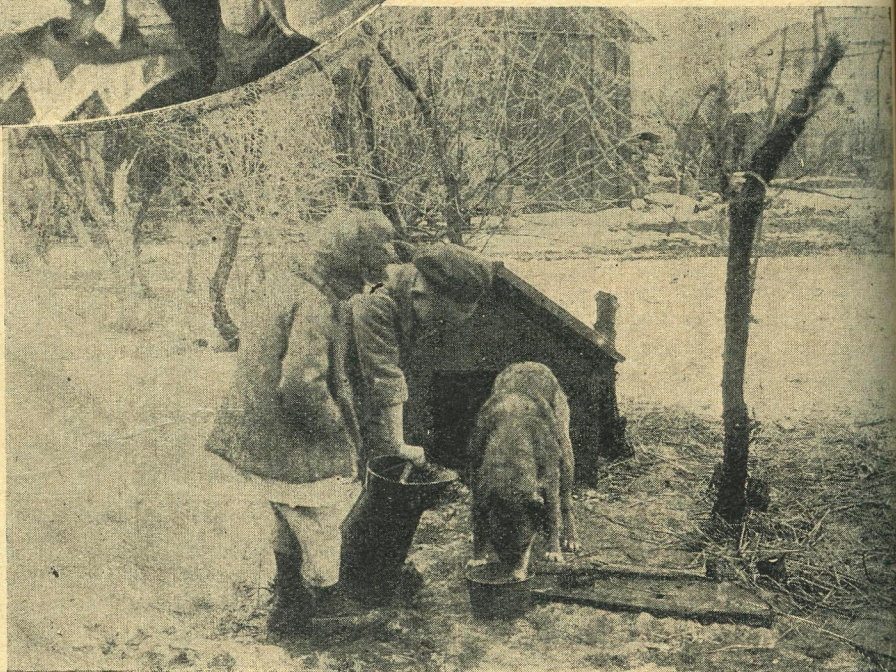
Дитяче селище „Ясна Поляна“ біля Харкова. Діти вільну годину виходять на повітрі

Загальні збори дитячого колективу
Праворуч—діти доглядають за „господарством“—годуєть собак

ших віком дітей, доглядають за маленькими: одягають, умивають і годують їх. Після сніданку починається праця. Старші діти читають, малюють, вчать музики, роблять вільні гімнастичні вправи, а малечка в цей час бавиться з ляльками або слухає виховательку, що читає їм казки. Перед обідом час гуляння на повітрі в саду. Хутко одягаються, допомагають маленьким і веселою, галасливою юрбою вибігають на двір.

„Та тепер ще немає в саду такого широкого місця для них. Інша справа влітку, коли цвіте сад“, говорить одна з вихователек, „тоді діти чого тільки не роблять: влаштовують усякі можливі гулянки, купаються під душами, збирають колекції комах і гріються на сонці“. Все

КРЕМ

МЕТАМОРФОЗ

ЛУЧШЕЕ
ИСПЫТАННОЕ
СРЕДСТВО
ПРОТИВ

ВЕСНУШЕК,
КРАСНОТЫ,
ЖЕЛТЫХ ПЯТЕН,
ЗАГАРА,
УГРЕЙ И ДР.
НЕДОСТАТКОВ
КОЖИ ЛИЦА.

“*Calimi*”

КАЗИМИ

ХАРЬКОВСКАЯ
КООПЕРАТИВНО-
ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ
МЕХАНИЧЕСКАЯ
АРТЕЛЬ

“КООПМЕХАНЗАВОД”

АРЕНДУЮЩАЯ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
МЕХАНИЧЕСКИЙ ЗАВОД № 4,

ПРОИЗВОДИТ:

Капитальный ремонт двигателей
внутреннего сгорания и автомобилей

Слесарные, токарные и штамповаль-
ные работы

Болты, гайки, заклепки, глухари, крючья

Заказы принимает по договорам и в срок с неустойкой

ИМЕЮТСЯ НЕФТЕМОТОРЫ
от 8 до 90 лошадиных сил

Техническая контора артели ул. Свердлова, № 51

Телефон № 54—36

Завод артели Кооперативная, № 30

1-ая ГОСУДАРСТВЕН. МЕБЕЛЬНАЯ, ОБИВНАЯ
И МАТРАЦНАЯ МАСТЕРСКАЯ
ХАРЬКОВСКОГО ГОС. ТРЕСТА

„КОМДРИВ“

при ХОПМПЕ Кооперативная, 24/26

ПРИНИМАЕТ ЗАКАЗЫ

на изготовление и ремонт разной мягкой
мебели и матрацов, штор маркиз и разн. драпри,
а также упаковка и отправка. Полное оборудов.
мягкой мебелью государственных учреждений на
льготных условиях расчета

Исполнение добросовестное с гарантией
за качество

АДМИНИСТРАЦИЯ

МЕЛЬНИЧНЫЕ ПОСТАВА К ТРАКТОРАМ

ЖЕРНОВА, МАССА ДЛЯ ЗАЛИВКИ ЖЕР-
НОВОВ, КРЕМЕНЬ, КВАРЦ, НАЖДАК и
КОРУНД, С ГАРАНТ. ЗА КАЧЕСТВО,
ИЗГОТОВЛЯЕТ ГОС. ЗАВОД

аренд. МАЙЗЕЛЬ и ШЛАПАКОВ

Харьков, Ст.-Московская, № 42

В
У
Ф
К
У

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ
ФОТО-КІНО-УПРАВЛІННЯ

В
У
Ф
К
У

НАЙБЛИЖЧИЙ ВИПУСК
ОДЕСЬКОЇ КІНО-ФАБРИКИ

ВЕЛИКИЙ ХУДОЖНИЙ ФІЛЬМ

БОРИСЛАВ СМІЄТЬСЯ

Фільм змальовує боротьбу борислав-
ського робітництва 1870-их років

В головних ролях:

актори ШУМСЬКИЙ, ОСТАШЕВ-
СЬКИЙ, РАМІ-ШОР, МАЦІЄВ-
СЬКА, ЗАГОРСЬКИЙ, ЛЯРОВ,
КУЧИНСЬКИЙ, БАРБЕ та інші

Сценарій П. НЕЧЕСА,
за повістю Ів. ФРАНКА
Режисер РОНА
Худ. проф. КРИЧЕВСЬКИЙ